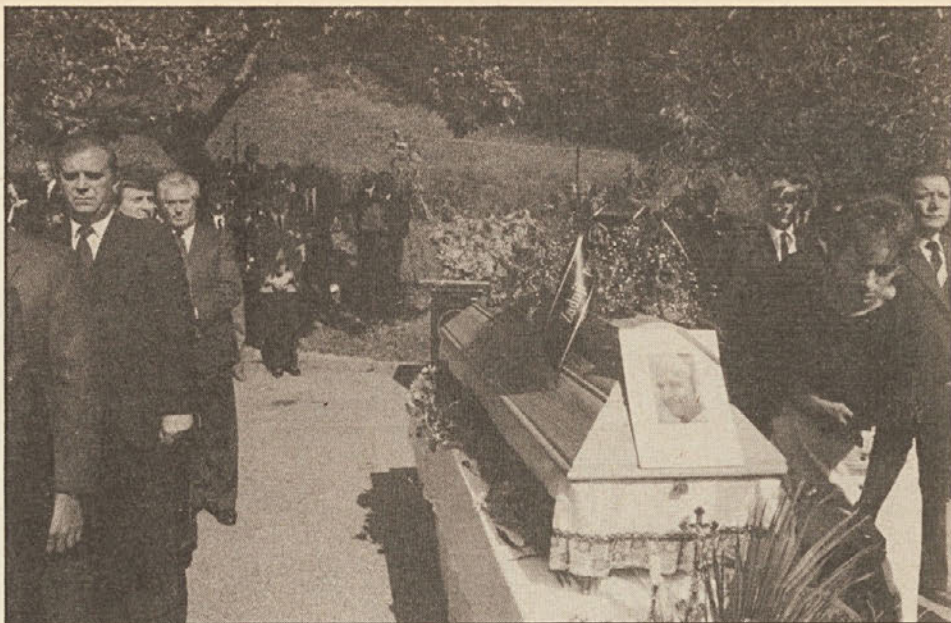

nt

naš tednik

LETO XXXVII. Številka 36 Cena 7.— šil. (15 din)
Četrtek, 5. septembra 1985

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.
Erscheinungsort Klagenfurt
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

V nemi žalosti so se zvrščali žalni gostje ob krsti Foltija Polanška pred obirsko ljudsko šolo. Na sliki vidimo občinske odbornike občine Železna Kapla-Bela. Ko je izvenela pesem, so Obirčani-sosedje dvignili krsto z rajnim učiteljem na kmečki voz (dalje glej str. 8/9).

Pripravljajo v Žit. vasi štrajk proti Kukovici?

Včera, v sredo zvečer, je v Žitari vasi FPÖ vložila nujnostni predlog, v katerem zahteva takojšnjo suspendiranje Franca Kukovice kot ravnatelja žitarske ljudske šole. Ker se je Kukovica zavzel za dejansko dvojezičnost, mu očita FPÖ „ignoranco“, odbornik FPÖ Felsberger pa je celo trdil, da je „deželna vlada sprožila proti Kukovici postopek“. Vedno bolj se širijo tudi glasovi, da gotovi krogi v občini pripravljajo šolski štrajk. Zato ni slučaj, da je FPÖ ravno sedaj začela tudi v občinskem odboru gonjo proti Kukovici. Predlog FPÖ bo uradno na dnevnem redu že na prihodnji občinski seji, je najavil župan Posod. Vprašanje dvojezičnih napisov v ljudski šoli sedaj obravnava tudi ustavno sodišče.

Občinski odborniki EL Žitara vas Hribernik, Petek in Urh (z desne)

Pismo iz uredništva

Draga bralka, dragi bralec!

To številko NT smo med drugim posvetili Galiciji. O tem pričajo poročilo o občinski seji (str. 2), pogovor s Veithom Bergom (str.5) ter predstavitev umetnika Jana Milana Krkoške. Zato smo se odločili, da tokrat pošljemo Naš tednik

na vsa gališka gospodinjstva.

Prepričani pa smo, da naše informacije iz Galicije niso zanimive samo za Galičane, temveč da jih bodo tudi bralke in bralci iz ostalih občin z zanimanjem prebrali.

Uredništvo

Občinski odbornik EL Jože Urank, pd. Kavh, uživa pri svojih kolegih velik ugled.

Galicija: postopna ureditev osvetljave v občini — občinski grb sklenjen

Občina, ki ima na razpolago skupni proračun v višini 8 milijonov šilingov, si pač ne more privoščiti velikih projektov. To je dejal pretekli torek na občinski seji v Galiciji odbornik EL Jože Urank ob razpravi, ki se je vnela med županom Wuttejem in podžupanom Kussom zaradi osvetljave vasi.

Tudi na pretekli seji so razpravo — glavne točke dnevnega reda so bile razne subvencije, osvetljava vasi ter odločitev za občinski grb — dominirali s svojimi prispevki odbornik EL Jože Urank, podžupan Günther Kuss in župan Jožef Wutte. Soglasno so tri frakcije sklenile nakup zemljišča v Galiciji, podporo pri gradnji mostu, podporo pri obnovi Kovačevega križa v Klančah in ureditev gališkega slapa. Pri osvetljavi vasi pa so se načelno delila mnenja.

Z glasovi ÖVP-večine in EL so zaenkrat sklenili osvetljavo le za Podkanjo vas, kjer naj bo cesta osvetljena k edinemu zdravniku v občini. Počakali pa bodo občani Blata, Apač in Spodnjih Klanč. Lahko pač samo to naredimo, kolikor denarja

imamo na razpolago, je menil Urank, ki se je čudil nad dejstvom, da zastopnik neke vasi v lastni vasi ni videl potrebe po osvetljavi, čeprav so tako potrebo uvideli vsi preko frakcijskih mej. Ker pa se vedno več delov občine oglašajo z željo po osvetljavi, sta EL in SPÖ predlagala glasovanje po časovnem zaporedju vloženih prošenj. Dodatni predlog pa je odklonila ÖVP, ki ima v občini absolutno večino.

Soglasnost so odborniki spet dosegli pri obravnavi občinskega grba. Gališka občina bo sedaj kot ena izmed zadnjih v velikovškem okraju dobila svoj grb. Iz sedmih predlogov, ki jih je izdelal deželni arhiv, so se določili za tisti predlog, ki vsebuje največ motivov iz občinske mitologije. Kot je

povedal Jože Urank, ki je odbornikom razlagal bogate motive, naj kača spominja na pravljico o zakletem „šacu“ v Kanski ruševini, pa tudi Obir je povezan s faro. Zadnji kmet pod Obirjem je bil Podobirčan, od tam sta hodile še okoli 1860 dve kmetici po pet ur k maši v Galicijo, da pa nista nikoli zamudile, jih je pravočasno budil angel. Kača pa naj bi bila tista „sporna“ sestra zadnjega viteza Kaana, ki svoji nečakinji ni dovolila, da se oženi z ljubljanim rebrškim vitezem. Motiv pa je tudi vdolan v povest o „Zadnjem vitezu Rebrčanu“. V grbu je še zastopan Sv. Jakob Kompostelski, farni patron in galijski svetnik, saj so romarji iz Španije prenesli tudi ime kraja in občine k nam na Koroško. Izvajanjem Uranka so pozorno sledili odborniki in poslušalci, saj je žal tudi drugod vedno manj oseb, ki se posvečajo raziskavam in širjenju domače zgodovine in mitologije. Treba je tudi reči, da prevladuje v gališki občini duh strpnosti in dobro vzdušje med zastopniki frakcij.

Žitara vas: Sedaj še ustavno sodišče obravnava napise v ljudski šoli

Kot smo že poročali, je ÖVP vložila predlog, da naj sedaj dežela izdela neke smernice za napise v ljudskih šolah. K temu predlogu je EL, ki so jo tokrat zastopali Tine Hribnik, Tomaž Petek in Jože Urh, spreminjevalni predlog, v katerem predlagajo, da naj koroška deželna vlada poskrbi, da bo na vseh dvojezičnih šolah prišlo do dvojezičnih napisov. Seveda se je občinski odbor s 16:3 glasovi izrekel za predlog ÖVP, deželna poslanka Altersberger pa je v debati menila, „da se s tem predlogom ÖVP niso opredelili nikamor, kar bo deželna vlada sklenila, bomo pač akceptirali“.

Vendar bo še prej imelo odločilno besedo tudi ustavno sodišče. Proti glasovom FPÖ so sprejeli pristop k zvezi odplak. Tako bodo skušali povežati Železno Kaplo, južni del Žitare vasi in tovarno Obir v zvezo, ki naj bo kos onesnaženju okolja. Proteste med občinstvom pa je izzval nujnostni predlog FPÖ, v katerem zahtevajo odstranitev Kukovice z ravnateljskega mesta. Ker so predlogu odklonile vse tri

Piše Borut Sommeregger

ostale frakcije nujnost, ga bodo po vsej verjetnosti obravnavali na prihodnji občinski seji. Čeprav sta bili le dve točki od sedmih posvečeni manjšinski tematiki, sta zavzeli največ časa za razpravo. S strani EL je tehtno argumentiral Tine Hribnik, ki je ponovno predstavil občinskemu odboru mnenja strokovnjakov. Med njimi tudi stališče dolgoletnega predsednika deželnega šolskega sveta Josefa Guttenbrunnerja, ki se je izrekel iz pedagoških vzrokov za dvojezične napise. Župan Posod v odgovoru: „Ta pa naj ostane, kjer je, tam nekje v Kotmarji vasi...“

Ni slučaj, da je FPÖ prav ob začetku šolskega leta začela z gonjo proti ravnatelju Kukovici. V občini se širijo tudi glasovi o šolskem štrajku. „Pri nas je menda vsega kriv Kukovica, kdo pa je v Kapli grešni kozel, ko ravno tako odklanjajo vse zahteve po enakopravnosti Slovencev?“, je v razpravi dejal odbornik Jože Urh. Pravilno je opozoril na dejstvo, da nekaterim služi kam-

Sedaj še ustavno sodišče obravnava dvojezične napise v ljudski šoli v Žitari vasi. Včeraj, v sredo, so v Žitari vasi na deloma zelo razburkani občinski seji spet enkrat obravnavali dvojezične napise. Zaradi nerazumljivega sklepa, da jih je treba odstraniti, se je pri ustavnem sodišču pritožil občinski odbornik EL Jože Habernik. V tožbi proti občinskemu odboru, ki jo je vložil odvetnik dr. Matevž Grilc, še enkrat ponavlja številne pravne in šolske argumente za dvojezične napise. Na včerajšnji seji pa so odborniki žitajskih večinskih strank predložili nasprotno stališče (sprejeli so ga proti glasovom EL) občine. Višek ugotovitve občine je vsekakor „ugotovitev“, da Habernik sploh nima legitimacije (= pravice), da se nad takim sklepom pritoži.

panja proti nevsječim osebam le za pretvezo, čeprav imajo predrznost, da potem trdijo: „Opozarjamo na to, da pri zahtevi po odstranitvi Kukovice

nimamo nič proti manjšini“, tako dobesečno odbornik FPÖ Felsberger.

S svojim cinizmom bo kmalu prekašal lastnega šefa.

Naš odgovor

Medtem ko nemški nacionalisti zahtevajo šolski apartheid in vse kaže, da bo uradna Koroška ponovno klonila pred njihovim pritiskom, je najboljši odgovor, ki ga moramo dati: Čim več otrok prijaviti k dvojezičnemu pouku! Prijave so možne v prvih desetih dneh novega šolskega leta, in sicer tako za začetnike v 1. razredu, kakor tudi za šolarje v višjih razredih, v kolikor doslej še niso bili prijavljeni.

BISTRA GLAVA

SE UČI SLOVENSKO

Uradni „Plakatsturm“ v Pliberku

V zadnjih šestih letih je bilo običajno, da so na glavni cesti iz Nonče vasi in Šmihela v Pliberk ves teden pred jorkomom viseli slovenski in nemški plakati, ki so vabili na največji ljudski praznik južne Koroške. Slovenski plakati nikogar niso motili, nasprotno: občani so pozdravili ta korak tedanje občinske uprave.

Letos, ko vlada v pliberški občini ÖVP skupno s socialisti, pa so slovenski plakati v petek pred jorkomom kar tako čez noč zginili. Baje je mag. Raimund Grilc ukazal, da se morajo odstraniti. Slišali pa smo tudi neke čudne „argumente“, da so morali slovenski plakati zgineti zato, ker so „povzročili med ljudstvom nemir“.

Ta „argument“ je na vsak način vse drugo kot verodostojen: saj nam v zadnjih šestih letih ni znan niti en primer, ko bi se ljudstvo zgražalo nad slovenskimi plakati. Prej bi lahko to imenovali slabo kaširanje resničnega ozadja — namreč dejstva, da so se v Pliberku spet enkrat uveljavile nemškonacionalne sile. Torej tiste sile, ki so proti mirnemu sožitju in enakopravnosti vseh občanov.

Čudimo se tudi, da je mag. Raimund Grilc pred temi silami klonil že kar pri svoji premieri kot tržni referent občine. Saj poznamo Grilca kot inteligentnega človeka, ki je v narodnostnem vprašanju navadno odprt. Očitno pa so se v njegovi lastni stranki nestrpnosti in nemški šovinisti spet enkrat uveljavili proti podžupanu mag. Grilcu. To pač ponovno dokazuje dejstvo, da v večinskih strankah Slovence — pa so lahko še tako zmožni — v resnici samo izkoriščajo.

Pa še to: ob slavnostni otvoritvi jorka so v naših obeh župani iz sosednjih občin v Sloveniji morali zaradi tega „uradnega Plakatsturma“ biti zelo razočarani. To še tembolj, ker so prej radevolje ustregli vehementnim prošnjam pliberških politikov, da bi v obmejnih slovenskih občinah pustili razobesiti slovenske plakate za jork. Vse govorenje o dobrem gospodarskem sodelovanju v obmejnih občinah so samo prazne besede, če niti doma ne skrbiš za to, kar prosiš pri drugih.

Sicer pa je to že stara pesem: razni pliberški purgerji se pač ne zavedajo, da zaslužijo v prvi vrsti od naših ljudi s podeželja. Denar ne smrdi, tudi pliberškemu purgarju ne. Ko vidijo možnost za kasiranje, so zelo prijazni in ustrezljivi. Ko bi našim ljudem s podeželja morali dati pravice, pa delajo, kot če bi jih ne poznali.

In jim še to vzamejo, kar so doslej imeli.

Zahvala in prošnja

Vsem, ki so v zadnjem letu delo Nadstrankarskega komiteja za obrambo dvojezičnega šolstva na Koroškem finančno in moralno podpirali, se prav pristočno zahvalujemo. Kot kaže, bo treba še več aktivitet in skupnega prizadevanja predvsem pa prijav, da bomo zavrnilli vse poskuse ločevanja otrok in rušenja dvojezične šolske vzgoje. Prosimo Vas, da tudi v bodoče po svojih možnostih podpirate naše delovanje, s katerim se zavzemamo za izgradnjo dvojezičnega šolstva in za razumevanje med obema narodoma na Koroškem.

Uspeh našega dela je odvisen od Vaše radodarnosti in solidarnosti. Zato smo tej številki Našega tednika priložili vplačilnice...

Sodelavke in sodelavci
Komiteja za obrambo dvojez. šolstva

„Mirno“ sožitje v občini Bilčovs

Pri ocenjevanju položaja slovenske narodne skupnosti skušajo koroški politiki ustvarjati vtis, da se ljudje tako razumejo, da je torej tudi sožitje med Slovenci in Nemci nemoteno ter da se konflikti vnašajo le na zunaj. Med take in podobne stereotipe spada tudi trditve, da je člen 7 izpolnjen in da so zahteve koroških Slovencev „pretirane“ ali celo „ekstremistične“. Mnogokrat tudi opažamo, da celo „nižji“ funkcionarji vseh treh strank ponavljajo take neresnične trditve. Posledica takega sleparjenja strankarskih mandatarjev — ki so ponekod tudi pripadniki slovenske narodne skupnosti — so poizkusi, kaširati dejanski položaj v lastni občini.

Stanko Tschernitz iz Loge vasi je pred kratkim v dnevniku KTZ upravičeno kritiziral nepopolnost ORF-ove prireditve na celovškem sejmu, kjer je bila predstavljena tudi občina Bilčovs. Sprašuje se, ali je občina pozabila, da živita v občini dve narodni skupnosti oz. ali se občina tega dejstva celo sramuje. SPD „Bilka“, ki se je hotelo vabilu odzvati z moškim zborom, ni moglo sodelovati, ker je ravno v času prireditve bil v Bilčovsu pogreb zelo prizadevnega rodoljuba, Mihe Kulnika iz Želuč. Tega pa seveda Tschernitz ni mogel vedeti.

Nato je Štefi Quantschnig, odbornik SPÖ v bilčovškem občinskem odboru, v istem listu hotela popraviti Stanka Tschernitza in v prvem odstavku svojega pisma bralca ugotovila: „In unserer Gemeinde Ludmannsdorf leben zwei Volksgruppen friedlich miteinander und pflegen selbstverständlich auch gegenseitige kulturelle Beziehungen.“

Samo na prvi pogled se omenjene ugotovitve zdijo pravilne, saj v zadnjih 4 desetletjih res ni bilo oboroženih spopadov ali fizičnih žrtev na račun omenjenega „sožitja“. In seveda so Bilčovščani izredno tolerantni, če gre za dvojezičnost, in velikodušni, ko se naj ugodni zahtevam Slovencev. Škoda, da ga. Quantschnig ni naštel konkretnih primerov, s katerimi bi utemljila svoje trditve — mogoče je nanje pozabila? Ali pa zgoraj ustvarjene „idile“ v Bilčovsu ni...?

Zato pogledimo na sončne Gure, kako zgleda „sožitje“ v Bilčovsu:

1. V občini je samo ena vas z dvojezičnim napisom. Ostale vasi so brez krajevnih napisov, kar zelo otežkoča orientacijo v občini...

2. Leta 1976 je občinska uprava raje odstranila vse enojezične napise, preden bi morala namestiti dvojezične...

3. Ker je Bilčovs uradno priznan kot dvojezična občina, je EL predlagala postavitev (dvojezičnih) krajevnih napisov. Pri glasovanju v občinskem odboru se je mdr. tudi večina socialističnih mandatarjev izrekla proti temu predlogu. Med drugim tudi župan Ogris. Omenjena mandatarica je bila za (!) — in

tako ostala v manjšini.

4. Prav tako je bil zavržen predlog, da naj bi se v novem šolskem posloplju namestile dvojezične označbe. Ker pa je „sožitje“ v občini menda tako vzorno, se je večina odbornikov izrekla za piktograme.

5. Tudi nepričakovano visoko število podpisov za zahtevo KHD po ločenih šolah v Bilčovsu — podpisali so člani vseh strank — res ne moremo tolmačiti kot izraz mirnega sožitja.

6. Svetujem Quantschnigovi, da se končno informira, kako dobro se razumejo člani župnijskega sveta, posebno, ko gre za jezikovna vprašanja.

7. Kar se tiče medsebojnih kulturnih odnosov, pa vem, da se več Slovencev udeležuje nemških prireditve kot narobe. Dejavnost glasbene šole v tej občini ni deležna nobene podpore s strani deželne vlade (tudi občina bi lahko zvišala sedanjo skromno podporo). Sodelovanje med sosednima zboroma je le bolj slučajno kot načrtovano. Spoštovanje pesmi in besede sosedja je le enostransko.

9. Še dodatni primer: ko sva z gospo Quantschnig še skupno obiskovala domačo ljudsko šolo, smo se — učenci — med sabo še skoraj brezizjemno pogovarjali v slovenščini. Kot učiteljica na isti šoli pa mi bo morala pritrditi, da so pogovori med učenci v slovenščini danes le še redka izjema.

Lahko bi nadaljeval še in še. Mislim, da je vsakemu razsodnemu človeku jasno, da sožitje obeh narodnih skupnosti v Bilčovsu ne moremo imenovati „mirno“, ker ni normalno in pravično, ker slovenska narodna skupnost ni enokpravna. Bojim se takega „mirnega“ sožitja, ki prikriva duhovno in duševno plat medsebojnih odnosov in pospešuje izkoreninjenje izvirne človekove identitete, in mu tako zapira možnost, da dobi resničen odgovor na vprašanje po svojem „jazu“. Vsak človek — in

posebno politični mandatar — je poklican, da hodi pot verodostojnosti, odprtosti in humanosti — in to brez vsakega oklevanja.

Župan in drugi občinski zastopniki pa bi že v omenjeni oddaji o Bilčovsu lahko izkoristili možnost za izčrpn in resnični prikaz „sožitja“ v domači občini...

Herbert Seher, Velinja vas

Stütz- und Mittelpunkt: Roßalm/Bleščea erhalten!

Wie man in jüngster Vergangenheit Kenntnis erhielt, wurde die Vereinshütte des Slowenischen-Alpenvereins Kärnten auf der Roßalm/Bleščea im Mittagskogel-Türkenkopfgebiet, in einem Gerichtsverfahren, gegen welches allerdings Einspruch erhoben wurde, in 1. Instanz jenem Bauern zugesprochen, welcher dem Slow. Alpenverein einst ermöglichte, auf seinem Grund und Boden die nun umstrittene Hütte zu errichten, welche in den Jahren 1968/69 ihrer Bestimmung übergeben wurde. Soweit mir bekannt, wollte dieser Grundstückseigentümer, welcher aber nicht auch der Eigentümer dieser Hütte ist und auch nicht deren Erbauer, Geldgeber und Erhalter, nun den Vertrag (Standort der Hütte) nicht mehr weiter verlängern. Allerdings vermag man der Auffassung des Erstgerichtes nicht zu folgen, und muß sich die Frage stellen, warum dieses zu der Entscheidung kam, ein Objekt anderen Eigentums nun einfach dem Grundstückbesitzer zu übereignen! Soweit mir richtig bekannt, wurde vom Slow. Alpenverein-Kärnten, lediglich das Grundstück, auf dem sich dessen Hütte befindet, in Miete genommen. Das vom Verein erbaute und finanzierte, sowie seit nun 16 bzw. 17 Jahren erhaltene und genützte Objekt wurde ja erst später von diesem, übrigens mit Wissen und Zustimmung

jenes Bauern, errichtet. Auch ist mir weiters bekannt, daß der Verein die im gegenseitigen Einverständnis fällige Grundstücksmiete stets pünktlichst bezahlt hat. Wie kann es also zugehen, daß ein Gebäude, für welches eben dieser Mietvertrag nicht galt und wohl auch nicht gelten konnte, weil es ja dem Bauern nicht gehörte (er war auch nicht Miterbauer, Mitbesitzer und Miterhalter), jetzt gegen den Willen des Eigentümers in dessen Besitz übergehen soll? Außerdem sei nur nebenbei erwähnt, daß direkt neben der Hütte des Slow. Alpenvereins, nachdem dessen Hütte bereits in Verwendung stand, von diesem Bauern eine Hütte erbaut wurde, welche meines Wissens in all den Jahren, in denen ich dort oben tätig war, weder von ihrem Besitzer, noch von anderen Personen je zum Zwecke von Zusammen- oder Unterkünften (Vermietung usw.) benützt wurde. Im Gegensatz dazu, dient die Hütte des Slow. Alpenvereins nicht nur dessen Mitgliedern als Zusammen- und Unterkünftenort, sowie zur Pflege gemeinsamer Interessen und des Vereinslebens allgemein, sondern stand natürlich auch jedem Bergsteiger und Wanderer offen, man dort also auf Tourengang somit auch nächtigen konnte. Übrigens ist die Hütte des Vereins auch immer ein Begegnungsort der Bergsteiger und Naturliebhaber aus dreier Länder (Kärnten, Slowenien und Friaul) gewesen. Sie wurde an Wochenenden und Feiertagen — wenn's möglich war auch im Winter — offen gehalten, und war, wie ich mich in den Jahren meiner Tätigkeit als einer der Wochenendhüttenwirte selbst davon überzeugen konnte, auch eine sehr beliebte End- oder Zwischenstation (auf dem Weg zur Bertahütte) vieler in- und ausländischer Urlaubsgäste und Bergsteiger. Wen wundert es, daß die Hütte z. B. auch Jugendgruppen aus anderen Bundesländern, oder sogar der Kath-Pfarrjugend von St. Jakob i. R. zur Verfügung gestellt wurde. Im Jahr 1979 wurde außerdem eine Wetterbeobachtungsstelle eingerichtet, deren Schwerpunkttätigkeit vor allem das Messen der Regen- und Schneemengen ist, welche mittels Schreiber aber auch die Wochentemperaturwerte statistisch erfaßt. Es wäre daher in jedem Fall sehr bedauerlich, wenn dieser Stütz- und Mittelpunkt: Roßalm/Bleščea unter dem Türkenkopf/Komnica auf der 2. Hauptroute zur Bertahütte und zum Mittagskogel gelegen, durch gerichtlich verfügte Abtretung der Vereinshütte an den fraglichen Bauern, ganz sicher verloren gehen würde! Ich ersuche daher auch alle Bergsteiger (Mitglieder) des Österr. Alpenvereins, der Naturfreundevereinigung und des Österr. Touristenvereins, Solidarität mit ihren heimischen slowenischen Bergkameraden zu üben, welche ihre Hütte als Ort der Gemeinsamkeiten und Begegnungen natürlich weiter behalten wollen.

Guttenbrunner Herbert jun.
Köttmannsdorf/Kotmara vas

Srečanje bivših izseljencev ob 40-letnici vrnitve iz pregnanstva

Zveza slovenskih izseljencev bo imela v nedeljo, 22. septembra 1985 s pričetkom ob 14. uri pri Ogrisu (Miklavžu) v Bilčovsu svoj redni občni zbor, ki bo spet povezan s tradicionalnim družabnim srečanjem.

Prireditve bodo domači prosvetaši obogatili s kratkim kulturnim sporedom.

Letošnje srečanje bo v znamenju 40-letnice vrnitve bivših izseljencev iz pregnanstva. Pred 40 leti, ko so se po letih nesvobode končno odprla vrata taborišč, smo si obljubili: NIKOLI POZABITI! To obljubo so preživeli žrtve nacističnega nasilja ob osvoboditvi izpovedale v skoroda vseh evropskih jezikih. In ta obljuba nas povezuje in obvezuje tudi danes in v bodoče.

Izraz zvestobe tej obljubi je tudi naše vsakoletno srečanje. Zato poskrbimo, da bo DAN IZSELJENCEV spet prepričljiva manifestacija našega priznavanja k tistim vrednotam, za katere smo v najtežji dobi naše narodne zgodovine pripravljene doprinesti velike žrtve.

Zveza slovenskih izseljencev

N A Š

S sinom pokojnega dr.
Wernerja Berga, Veithom
Bergom, sta se pogovarja-
la Gorazd Živkovič in Bo-
rut Sommeregger.

G O S T

„Kljub družbenim pritisku se spleča prijaviti otroke k dvojezičnemu pouku“

Pri Aninem mostu zavije Drava v Podjuno. Preden stopi v podjunsko ravnino, si je voda zarila globoko sotesko in tako ločila Skrbin od rikarske planote. V globeli tik na robu planote so se naselili pogumni kmetje, v hribu je nastala Rutarjeva domačija. Mor-da bi kmetija, tam na strmem klancu propadla, če ne bi v tistih tridesetih letih, ko je bila svetovna gospodarska kriza, slučajno stanoval v sosedni Kamenski gori neki dr. Berg. „Ni dolgo okleval naš oče, ko je zvedel, da je Rutar na prodaj, notar je dejal, da še volov ni tako hitro prodal, kot pa to posestvo,“ pripoveduje njegov sin Veith Berg, ki je danes gospodar na Rutarjevi domačiji. 7. septembra bodo minila 4 leta, ko je dr. Werner Berg nepričakovano umrl na Rutarjevi domačiji.

zont. Vsak narod je vreden, da se ga spoštuje in prizna. S tega stališča sem vedno gledal na slovenski narod. Če želiš, da te drugi spoštujejo, moraš tudi njih spoštovati.

Naš tednik: Čeprav odmaknjeni, pa vendar dovolj povezani s prebivalstvom, sta tu živa priča jezikovne asimilacije. Vedno več je tudi staršev, ki otroku „hočejo dobro“, če z njim govorijo nemško.

Veith Berg: Mislim, da je materinščina bistven del vsake osebnosti. Brez nje se po mojem ni možno razviti tako, kot je potrebno. Materinščina je del podlage za lastno identiteto. Potrebujemo jo, kakor otrok materino mleko.

Naš tednik: Tudi otroke ste prijavili k slovenščini. Ste čutili pritisk?

Veith Berg: Pritisk je. Pa se kljub temu spleča prijavititi otroke k dvojezičnemu pouku. Učiteljica je dejala, da se je hčerki poznalo pri pouku angleščine, da zna slovensko. Seveda pa smo čutili družbeni pritisk.

Naš tednik: Nekateri starši se tudi pri vpisu svojih otrok težko odločijo za vpis v Slovensko gimnazijo. Vašo najmlajšo ste dali tudi v Slovensko gimnazijo. Zakaj?

Veith Berg: Starejša dva se zaradi slabšega znanja jezika nista upala odločiti za Slovensko gimnazijo, pri najmlajši pa se čuti pozitiven vpliv dvojezičnega vrtca v Šentprimožu. Tu smo videli, kako so potrebni vrtci — stati bi morali povsod. Slovenska gimnazija pa je ena najboljših, če ne najboljša na Koroškem. Tu se vsak učitelj veliko bolj posveča učencu kot drugod. V nobeni šoli ni takega vzdušja, kot pa v tej.

Naš tednik: Ste tudi član farnega sveta. Kako ocenjujete delo Cerkev za sožitje?

Veith Berg: Cerkev je danes edina javna institucija, ki dosledno podpira tako že maloštevilno narodno skupnost. Do neke mere je postala Cerkev neki azil, predvsem za starejše ljudi okoli Celovca, kjer lahko še molijo, pojejo ali pa gredo k spovedi v materinem jeziku. Pri nas v Mohličah imamo pol maše nemško, pol slovensko.

Naš tednik: Še vprašanje ob obletnici smrti Vašega očeta: ali je prihodnost galerije v Pliberku zasigurana?

Veith Berg: Kuratorij sklada naj zasigura bodočnost. Poleg zastopnikov družine so člani, tako sem predlagal, tudi zastopniki vseh treh v mestnem svetu zastopanih strank. Najbolj pa bodočnost Galerije Wernerja Berga zasigurata interes in obisk publike. Mislim, da ne najdeš zlepa slikarja, ki je ves svoj opus posvetil enemu narodu in pokrajini. Prav slovenska narodna skupnost, kateri je posvetil moj oče svoje delo, pa se najbolje lahko oddolži z obiskom galerije v Pliberku.

7. septembra bo 4. obletnica Bergove smrti.

Naš tednik: Srečno naključje je Vašo družino pripeljalo iz Elberfelda v Nemčiji v naše kraje. Ali je Vaš oče že pred preselitvijo vedel, da tu živi še drugi narod, ki mu je pozneje posvetil življenjski opus?

Veith Berg: Ne. Moj oče je postal pozoren na te kraje zaradi lepakov na univerzi: „Rettet die bedrohte Ostmark!“ Zanimivo je tudi, da se moj oče, ki je obvladal šest jezikov, pozneje pa se je naučil še norveščine, nikdar ni naučil slovenščine. Mama že. Oče pa je bil vedno mnenja, da tako lahko opazuje nepristransko umetniško — kot skozi neko prizmo — ta narod, ki ga je slikal.

Naš tednik: Otroci pa ste se hitro priučili domačega jezika...

Veith Berg: Ko je prišla sem naša družina, so tod vsi govorili slovensko, tudi v taki občini kot je Grabštanj, čeprav tega nekateri nočejo čuti. Jaz sem se slovenščine naučil v gimnaziji. Ni mi žal. Vesel sem, da sem razširil svoj hori-

Na Obirskem so spet priredili tekmo koscev

V nedeljo, 25. 8. 1985, je Alpski klub „Obir“ že četrtrič priredil priljubljeno tekmo koscev, in sicer pri Jerebu na Obirskem. Kot vsako leto, se je tudi letos zbrala velika množica ljudi. Prišli so iz različnih krajev Koroške: iz Roža, Podjune in celo iz Ziljske doline. Tekmovalo je kar 30 koscev.

Zmagovalci tekme koscev s tajnikom NSKS F. Wedenigom.

Pri koscih je pač navada, da najhitrejši nima časa počivati, tisti pa, ki ne morejo biti oz. nočejo biti prvi, vmes še potegnejo kakšno kapljico. Za zabavo so spet poskrbeli priljubljeni muzikantje iz Obirske: „Obirska vižarja“ in „Trio Pavlič“. Kot častnega gosta je predsednik Alpskega kluba „Obir“, Rudi Mak, pozdravil osrednjega tajnika NSKS Franca Wedeniga.

Vsem prav lepa hvala, predvsem Jerebovi družini, ki

je omogočila, da smo spet lahko priredili to lepo domačo prireditev. Jaku Smrtniku pa se zahvaljujemo ze lepe nagrade.

Rezultati 4. tekme koscev: Ženske:

1. Lizi Brumnik, 2. Rozalija Kogoj, 3. Ani Pavlič;

Fantje do 18 let:

1. Fridi Karničar, 2. Hanzi Piskernik, 3. Rudi Kogoj;

Moški od 45 do 60 let:

1. Johan Kamnik, 2. Lenart Užnik, 3. Jakob Smrtnik;

Moški od 60 let naprej:

1. Hanza Brumnik, 2. Ciril Miklau.

Moški splošno:

1. in najboljši dneva Herbert Kogoj, 2. Franc Oraže, 3. Flori Miklau, 4. Franci Pavlič, 5. Peter Haderlap;

„Poletna univerza žensk“

Od 7. — 15. septembra 1985 bo v prostorih celovške univerze t. im. „poletna univerza žensk“, ki se bo ukvarjala z različnimi ženskimi vprašanji. Na sporedu bodo tudi vprašanja žensk — pripadnic narodnih manjšin: 9. septembra ob 11.45 uri bodo koroške Slovenke ter gradiščanske Hrvatice predstavile svoj položaj. Ob 14.30. uri naj bi manjšinke pod geslom „Ženska v napetosti med nacionalnostjo in emancipacijo“ svojo problematiko obravnavale v delovnih kroških „Vprašanja materinstva, vzgoje in izobraževanja“ ter „Delo v javnosti: breme za žensko, užitek za moškega?“.

ČESTITAMO

Janez Buch, doma v Klopčah pri Velikovcu, praznuje te dni svojo 82-letnico. Uredništvo NT mu želi še obilo let ter kupček zdravja!

Plesnikova Marta s Proboja pri Žitari vasi praznuje te dni svojo 55-letnico. Iskrene čestitke.

Krajnčevi Milki, doma v Krošicah pri Šmiklavžu ob Dravi, vse najboljše ob njenem 55. rojstnem dnevu.

Albin Piskernik iz Sel je te dni obhajal svoj 53. rojstni dan. Še mnogo veselja v krogu domačih ter obilo zdravja.

V soboto, 7. septembra praznuje svoj 55. rojstni dan Tone Dragašnič s Ko-

rena pri Kostanjah. Ob tem življenjskem jubileju čestitata NT in EL-Vrba.

Te dni je obhajal s svojo ženo Marijo srebrno poroko Ciril Stern, avstrijski konzul v Ljubljani. Iskreno čestitamo in kličemo še na mnoga srečna leta!

Večno zvestobo sta si pred kratkim obljubila biokemik dr. Mirko Srienc, ki živi v Ameriki, in Ivona Izdebsko iz Varšave. Poroka je bila v Šmihelu, zvezal pa ju je ženinov stric dekan Srienc.

Poročencema iskreno čestitamo in jima želimo obilo sreče in zadovoljstva na skupni življenjski poti.

Aniji in Pepeju Kulmesch z Leda se je pred kratkim rodil sin. Iskreno čestitamo.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na **IZLET NA SÄULECK (3080 m)** Čas: v soboto in nedeljo, 14. in 15. septembra 1985
Zbirališče: ob 9. uri pred železniško postajo Lipa nad Vrbo Prenočevali bomo v planinski postojanki Arthur-Schmidt-Haus ob jezeru Dösnersee (2272 m)
Säuleck spada v družino poti prijateljstva.

Priporoča se Vam

**ŽAGA
Florijan
Kulmesch**

Vogrče, tel.: 0 42 35 / 23 14

5. slikarski teden v Svečah

SPD „Kočna“ v Svečah letos prireja že peti sveški slikarski teden in s tem nadaljuje uspešno pot samoniklega dela. V nedeljo, 1. avgusta je pri Adamu bil pozdravni in začetni večer. Predsednik Kočne dr. Janko Zerzer je tokrat pozdravil sledeče umetnike, ki so prišli v Sveče iz Slovenije, Furlanije-Juljske Krajine in Koroške, torej iz kulturnega življenja na osi tromeje: iz Slovenije odnosno iz Žiri je prišel Jože Peternej, Šaša Kump pa iz Kranja, Furlanijo-Juljsko Krajino zastopata tržaški Slovenec Edi Žerjal in Italijanka Emanuela Marassi, prav tako iz Trsta, Koroško pa letos predstavljata Franz Petschounig-Moro iz Celovca ter „spiritus agens“ sveških slikarskih tednov, Hans Staudacher iz Mlinar.

V nedeljo zvečer pa je društvo pripravilo še posebno kulturno poslastico: povabilo je na otvoritev instrumentalne skupine „Gallus Consort“ iz Trsta. Kar so ti naši zamejski rojaki pričarali iz glasbil, jih upravičeno uvršča med pomembne slovenske glasbene ansamble.

Včeraj, v sredo, 4. septembra, je pri Adamu bil domač večer z moškim zborom SPD „Kočna“, v soboto, 7. septembra, pa bo ob 19. uri prezentacija del in sklepna družabnost pri Adamu.

Več o slikarskem tednu bomo poročali v naslednji številki Našega tednika.

Vpisovanje v glasbeno šolo

Oddelek Celovec:

torek, 17. septembra 1985 ob 17.00 v Provičalnih v Celovcu.

Rož — Gure

petek, 13. septembra 1985 ob 15.00 v društveni sobi v Št. Jakobu

(k vpisu naj pridejo tudi zainteresenti iz Loč in Bač)

ob 16.00

v stari ljudski šoli v Svečah

ob 17.00

v društveni sobi nad Posojilnico v Št. Janžu

ob 18.00

v društveni sobi nad Posojilnico v Bilčovsu

Podjuna

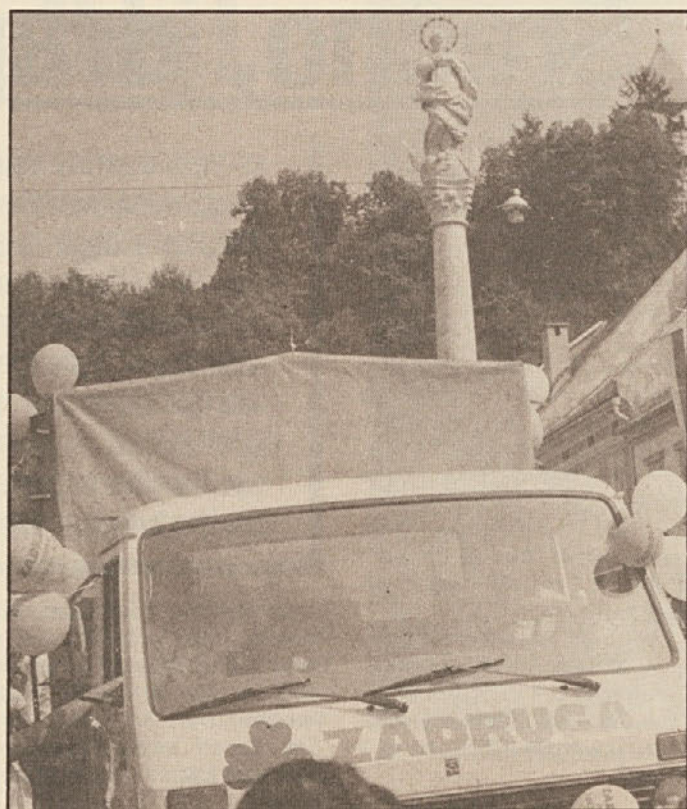
petek, 13. septembra 1985 ob 15.00 v ljudski šoli v Globasnici

ob 18.00

v farnem domu v Šmihelu

ob 17.00

v Posojilnici v Pilberku (Vogrče, Božji grob)

Oh, ta jormak . . .

Pliberčani so tudi letos imeli izredno srečo z vremenom. Tako je bil obisk jormaka odličen, predvsem v soboto je kar tako mrgolelo od jormakarjev. Ni čuda, da so tudi trgovci kazali vesele obraze.

Vesele obraze pa si še posebno videl v posameznih „utah“. Pijača je tekla v veselje točilcev in „gasilcev“ (žeje) in tudi lačnih želodcev nisi videl. Da je bilo v „uti“ SPD „Edinost“ podobno veselo in prijetno, za to pa sta še poskrbela

ansambla „Koroški odmev“ in „Slovenija“.

Šmihelski pihalni orkester je bil na jormaku očitno najbolj priljubljena skupina. Kar tri dni so morali igrati v slovenskem šotoru, kjer so obiskovalci z navdušenjem spremljali koračnice mladih muzikantov.

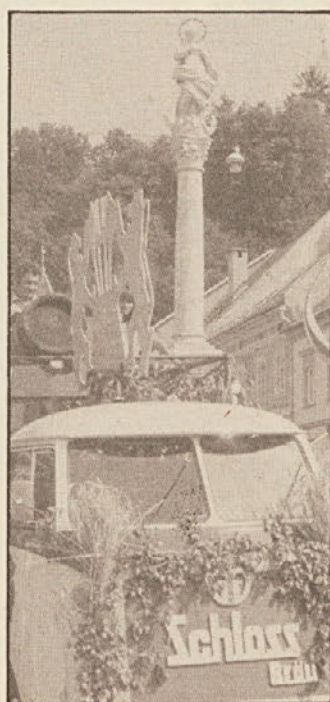
Priljubljenost pihalnega orkestra je pa kot prvi izkoristil po vsej Podjuni znani trgovec Adolf Krivograd. Namesto strojev je nabasal v soboto pri sprevodu skozi

mesto na tovrnjak muzikante, ki so zaigrali, da je bilo veselje.

V slovenskem šotoru so bili letos izredno gostoljubni. Skoraj vsakega so osebno pozdravili in mu želeli dobrodošlico. Verjetno je o tem slišal tudi občinski odbornik Pepej Sjančič, ki se je kaj kmalu znašel med Slovenci. Na pozdrav mu seveda ni bilo treba čakati tako dolgo kot drugje, ansambel „Slovenija“ ga je takoj pozdravil v njegovi materinščini.

Da je pliberška pivovarna Sorgendorf/Štih dobila zelo simpatičnega novega šefa, o tem smo se lahko na jormaku osebno prepričali: v daljšem pogovoru v šotoru SPD „Edinost“ je Josef Wasner, doma iz zgornjeavstrijskega mesta Grieskirchen, večkrat poudaril svoje veselje, da lahko dela med južnimi Korošci in da se v

družbi Slovencev posebno dobro počuti. Josef Wasner je nadalje izrecno poudaril, da so tudi koroški Slovenci (konkretno EL Pliberk in Naš tednik) s svojim doslednim angažmajem soprispevali k ohranitvi pivovarne.

Srečno, drag Foltej!

Avstriji in v imenu Društva slovenskih pisateljev Tone Partljič, čigar govor posebej objavljamo.

Dr. Janko Zerzer je v imenu NSKS, KKZ in Mohorjeve založbe dejal, da je Valentin Polanšek kot zrelo jabolko v uravnovešeni jeseni radodarno razmetaval obilne sadove na vse vetrove. In vse, kar je v svoji radodarnosti vzel v roke, je na sebi imelo pečat srčne širine.

In preden je obirska zemlja zagrnila krsto, sta se oglasili pesmi „Pojdam u rute“ in „Pozdrav Koroški“.

V spomin Valentinu Polanšku je občina imela žalno sejo, v ponedeljek, 2. septembra pa Društvo slovenskih pisateljev in Slovenski PEN-center v Ljubljani.

Vest o smrti Valentin Polanška je kot strela iz jasnega neba tresnila v kolon vseslovensko življenje. Pogreb učitelja, pesnika, bivšega predsednika SPZ, občinskega svetnika, pevovodje in duše Mednarodnega srečanjskih pisateljev na Obirskem, Valentin Polanška v nedeljo, 1. septembra na Obirskem pokopališču bil odraz in vidni seizmograf žalosti in pretresenki smo je te dni preživljali vsi, ki smo poznali Foltej Polanška, posebno pa njegova družina in svojci. Njena naše posebno sožalje.

Le počasi dojemamo kruto resnico, da Polanška ni več med nami. Zavest, da njegovo delo in bilo zaman in da nam je zapustil toliko lepega ter da čas zaceli vsako rano, nam pomaga žalost laže prenašati.

Družini, materi, ženi in otrokom ter vsem, ki jim je smrt Valentina Polanška prizadela žalost, izrekamo tudi v imenu uredništva Našega tednika globoko sožalje.

Franc Wakounig

Žalne seje v glavni šoli sta se udeležila tudi Foltijeva mama in sin Emanuel z ženo.

Menda ni bilo kraja, iz katerega ljudje ne bi prišli na pogreb. Nepregledna množica je pospremila Foltija Polanška na kraj zadnjega počitka in se od njega poslovila. V kapelški glavni šoli je bila žalna seja. Velika dvorana je bila domala premajhna. Kot prvi se spregovoril Tomaž Ogris, predsednik SPZ, besede zahvale, odete v žalost in zavest, da delo rajnega ni bilo zaman ampak oporoka nam vsem. Spregovoril je Polanškov osebni prijatelj in pisateljski drug Walter No-wotny, spregovoril je Jože Pogučnik iz Ljubljane, globoko pretresen se je od rajnega poslovil v imenu SPD „Zarja“ in kot osebni prijatelj Mihi Kuhar. Mešani in moški zbor SPD „Zarja“ pa sta zapela.

Na Obirskem, pred Polanškovim domom in delovnim mestom, pred ljudsko šolo z dvojezičnim napisom je na pogradu bila krsta z rajnim. Okoli nje so kot grozdi stali žalujoči in nikakor niso mogli dojeti, da tam zgoraj oz. notri je večno spanje človek, ki nas je vse skupaj s svojim delom, pesmimi in romani, s svojo vedrino in umno besedo dobesedno očarali in ki ga bomo še kako pogrešali.

Zapel je zbor šolarjev, spregovoril je kapelški župan, za njim je v Polanškovi materinskih, ki je tudi županova, spregovoril v imenu občine Mihi Kuhar. Častna straža občinskih odbornikov Železne Kaple je bila častno slovo občine od dolgoletnega občinskega odbornika in kulturnega referenta občine.

Svojemu učitelju, ki jih je učil in tudi napotil v Slovensko gimnazijo, so zapeli Smrtnikovi bratje iz Kort v slovo. Zapel je osiroteli Obirski ženski oktet. Pevsko slovo pevk, ki jih je dušila neizmerna žalost, od pevovodje je bilo pretresljivo. Solze po pesmi so

zares bile očiščevalne in olajševalne.

Zadnje pot od doma na obirsko pokopališče je Polanšek opravil tako, kot si je želel: sredi družine in znancev, sredi vaščanov in šolarjev na preprostem kmečkem vozu. Saj se je med tem kmečkim, gorskim človekom pod očakom Obirjem najbolje počutil. To je v pridigi potrdil tudi obirski župnik Tomaž Holmar. Dejal je, da je Polanšek bil človek, ki se je vse življenje boril za pravico in resnico, dve krščanski vrednoti in ta boj je dejansko izkazoval humanista.

Predenj so pogrebci, moške iz Obirskega, nesli krsto pred oltar, so zapeli združeni zbori in godba na pihala je zaigrala žalostinke. Zbori so peli tudi v cerkvi in med pogrebom.

Dolga je bila vrsta nagrobnih govornikov — in klene so bile besede, ki so jih povedali.

V imenu ZSO in vseh njenih organizacij je spregovoril predsednik dipl. inž. Feliks Wieser. Dejal je, da smo z Valentinom Polanškom koroški Slovenci in celoten slovenski narod izgubili enega najvidnejših, najzvestejših in najzavednejših sinov. Zgodovina Polanškovega rodu je ob vsem, kar je rajni moral doživeti, v malem zgodovina slovenskega naroda.

Ganljivo se je od „našega učitelja“ v imenu Obirčanov, vseh šolarjev, društev SPD „Obir“ in SŠK „Obir“ poslovil dr. Gustav Brumnik. Opozoril je na zasluge Polanška za izobraževanje in krepitve samozaveesti ljudi pod Obirjem. Peter Kuhar je govoril za Posojilnico in kot dolgoletni spremljevalec pokojnega. Dr. Valentin Inzko je spregovoril v imenu manjšinskega šolskega oddelka, dr. Peter Haderlap v imenu SPÖ, v imenu Slovenskega PEN-centra Miloš Mikeln, mag. Jože Blajs v imenu Društva slovenskih pisateljev v

OB SLOVESU
VALENTINA POLANŠKA

„PRIŠEL JE TRENUTEK SLOVESU“ je prvi verz Foltijevih pesmi OB SLOVESU. In, glejte, danes smo se zbrali — ob slovesu.

Saj, takšni smo pisatelji! Ob dokončnih novicah in zadnjih resnicah, kjer obstanemo ne-močni, se radi zatečemo h kakemu verz, citatu, motu in rečemo, da je vse kot pri onem ali onem pesniku, pisatelju, filozofu... S citati definiramo stvari... In tako sem tudi sam osupljen ob telefonu, ki mi je sporočil to končno novico in ki ne more biti več preklicana, pomislil, kako bo z Obirskega zvonilo v resnici vsem nam Slovincem. In čeravno sem se upiral že tako izrabljeni metafori, kot je ta o spraševanju komu zvoní, sem čutil, kako koroški pesnik ni in ne more biti otok povsem sam zase,

ampak je kos Slovenije, kajti če grudo koroške zemlje odnese recimo plaz, Slovenci boleče in razbolelo čutimo, kako je manj vse naše dežele. Ob smrti vsakega človeka je menj manj, pravi citirana misel, ob smrti Valentina Polanška nas je res manj in ko zvoní temu Slovincu, Evropejcu, pisatelju, državljanu Avstrije, je manj nas... Valentinova smrt je kot posmeh dopustu, ki si ga je smrt vzela za nekaj mesecev, ko ni rezala pisateljskih glav. Se spominam, da sem pred leti zgrožen odhajal mesec za mesecem na žalne seje v Ljubljani in na pogrebe, saj so šli

beseda. Če se nismo znali zbirati, je bilo Valentinovo vabilo na Obirsko. Z nami je potoval na kongres jugoslovanskih pisateljev, se udeleževal zborovanj našega PEN-centra. Kaj ga res ne bo več? Kdo bo prevzel to vlogo, tako brez zamere, tako prostovoljno, tako ljubeznivo? S pesmijo.

Srečevali smo ga prav takšnega, kot piše o njem pesnik Aco Mrmolja ob črni novici v Primorskem dnevniku: „Zaživel je pred nami spomin na tistega Polanška, ki smo ga srečevali na raznih literarnih večerih in na mednarodnih srečanjih pisateljev evropskih etničnih

voril o Prijateljstvu kot dedni sestavini bivanja. Zvečer je prišel za menoj v sobo, se opravičeval zaradi hrupa in svetlobe, nekaj popeval in potem zaspal. Toda spal je samo trenutek, potem so se začele njegove sanje, more, blodnje... Prepirlal se je z nacisti, opozarjal družino, naj se skrije pred pokolom, oznanjal maščevanje... Vedel sem, da je nekoč zapisal: „Oče je plačal krvni davek za slovensko stvar v Dachau, sestrična je končala v Ravensbrücku, praded, strica in teto so pobili in sežgali na domu v Lepeni, brata in sestro so ubili pri Peršma-

preprost, odpustajoč in pošten. Zagotovo je imel kake napake kakor vsi mi, zagotovo pa manj kakor večina, toda pred nami jih ni razkazoval, ampak je bil ena sama pesem, eno samo sonce, slovensko srce v telesu Slovence, avstrijskega državljana. Bil pa je ravno tako naš in evropski...

Rekel sem že, da ta trenutek ne vem, kdo bo zamenjal Foltija pri društvenih zadevah in naši povezavi s koroškimi pisci. Saj ne moremo živeti drug mimo drugega. Veliko upanje pa je vendar dejstvo, da je zdaj na Koroškem tudi nov rod pesnikov in pisateljev, ki bojo za njim peli karantanske pesmi, rezljali svoje lipove bogce, pisali o križih s križi in slikali grape in sonce...

Dovolite, da sklenem to svoje spominjanje spet z dvema citatoma. Eden je Foltijev, je tradicionalna slovenska pesniška slutnja smrti.

Dobro je, / da nič več ni trav / ne listja... /

Vsaj jenja bajka cvetenja / da nam bo jasno / čemu smo živeli / sred varajočih bleščav... "

Mislim, da nam je jasno, čemu je živel Valentin Polanšek, ki ga je pokrila zemlja, starega komaj osemindeset let. Toda spomnimo se, kakor se v Polanškovem primeru res spodobí, Prešernove elegije V spomin Andreja Smoleta:

Težka človeku ni zemlje odeja / vzamejo v sebe ga njene moči; / trčimo, bratje, še vince se smeja, / dolgo Polanškov spomin naj živi!

Ob slovu Valentina Polanška

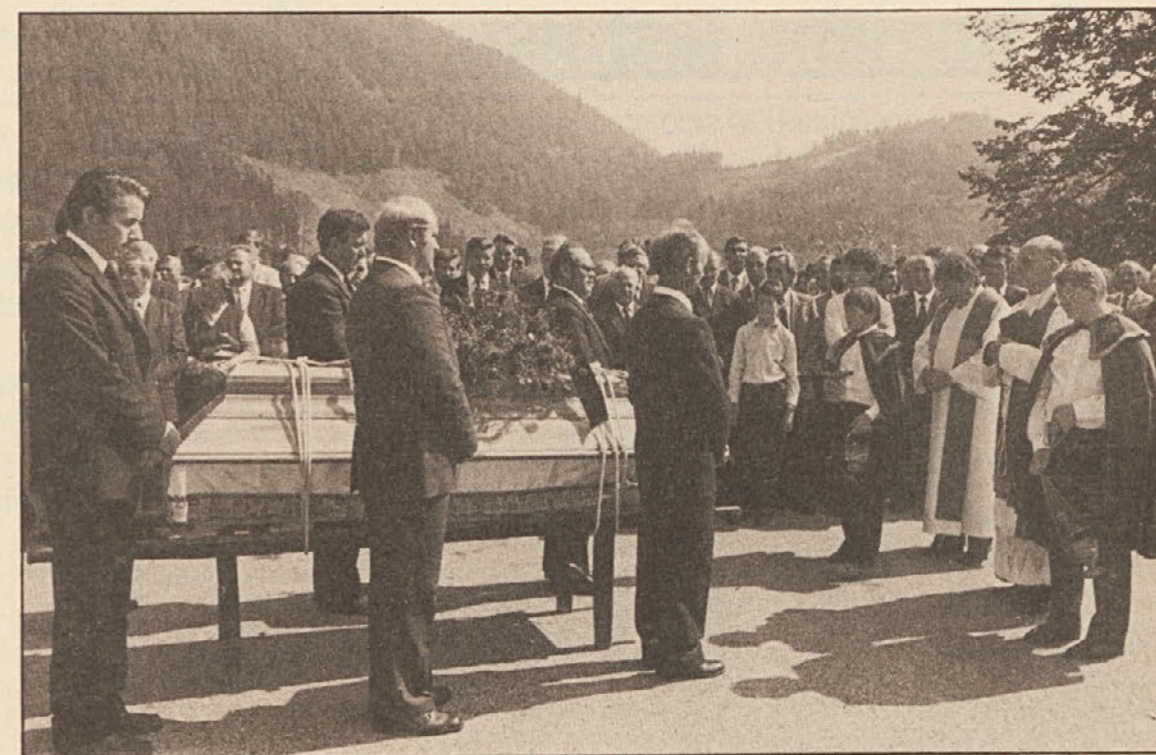
Govor predsednika Društva slov. pisateljev Toneta Partljiča

drug za drugim Kocbek, Slo-njak, Klinar, Kranjec, Šinkovec, Gaspari, Klopčič in drugi... Zda je bilo, kakor sem rekel, nekaj mesecev mir, pa je tako uredilo med nas, da je tudi Društvo slovenskih pisateljev vznemirjeno do svojih temeljev. Kajti, če doslej nisem bil ali nismo bili sposobni vezati na naše Društvo koroških pisateljev, če nismo znali izgledati, če nas ni nihče pričakal, ko smo se pripeljali z avtobusom po spomenikih slovenstva Avstriji, je bil tam — Valentin Polanšek. Če ni bilo nikogar v Štatenberg ali na občne zborove se je tam zagotovo slišal pogrkavajoča Foltijeva svetla

skupin na Obirskem. Veselo razpoloženi, preprosti Polanšek, intelektualac, ki se je znal pogovoriti z vsakim, saj je bila njegova beseda preprosta, brez olepšav, klena beseda... "Tudi sam se ga spominjam tako, čeravno me ob spominu vedno spremlja pesem... Kar naprej je namreč pozival, zapojimo, zapojimo kaj in ni počakal na nas, ampak je že sam pel... Sam pa imam nanj še en po svoje presunljiv spomin. Letos sva delila apartma v hotelu na blejskem PEN srečanju, ki je govorilo o sovražstvu kot dedni sestavini človeštva. O tem bi imel Polanšek pač kaj povedati, vendar je bil bolj nagnjen k temu, da bi go-

nu v Podpeci, bratranec je padel... " Velikokrat sem bral v knjigah, teh naših pribežališčih pred grozo, take reči, mislim o nemirnih sanjah, blodnjah, prikaznih... Ponoči, na Bledu sem sredi maja namesto petja ptičev, ki so ob zori zamenjali Foltijev kriki, poslušal nočne strahove pesnika z Obirskega. Nisem še doživel pretresljive še noči! Očitno je bilo vse to bolj hudo zame kot zanj, ki se je zjutraj prebudil razigran in pojoč in me vprašal, ali je kaj rogovili ponoči. Rekel sem nekaj malega, a nič hudega... A očitno je bilo hudo.

Drugače pa je bil na teh naših srečevanjih legendarno dobre volje, pretirano radodaren,

Obirčani so nesli krsto pred oltar. Foltija Polanška je pokopal župnik Holmar ob asistenci P. Zundra in dr. Zablatnika.

Predsednik KKZ dr. Janko Zerzer.

dr. Avguštin Brumnik, predsednik SPD „Obir“.

O pomenu lastnega bančnega zavoda

V ljubljanskem dnevniku Delo smo pred kratkim lahko brali daljše poročilo o tem, da je Ljubljanska banka odprla v New Yorku svojo podružnico. Dejansko pa v tem primeru ne gre za prvo slovensko banko, saj je Jadranska banka iz Trsta že leta 1924 imela v New Yorku pripojeno slovensko Frank Saxer Bank, ki pa je z ukinitvijo matične banke v Trstu prenehala.

Podružnica Ljubljanske banke z imenom LBS (Ljubljanska banka Subsidiary) bo poslovala v ZDA kot samostojna banka ter povezovala ameriške in jugoslovanske poslovne dejavnosti. Ta neposredna bančna povezava bo prihranila velike zneske, ki so jih doslej odštevali za bančne storitve po tujih bančnih računih. LBS New York bo poslovala po predpisih samostojne ameriške banke, podobno kot že poslujeta njeni podružnici LHB v Frankfurtu ter Adria Bank na Dunaju.

Pomen lastnega bančnega zavoda v mednarodnih bančnih poslih, pa tudi v meddržavnih, krajevnih, maloobsejnih, je jasen. Lastna banka ima polno razumevanje za potrebe domačega gospodarstva, za kreditiranje domačih podjetnikov, krepitev gospodarstva in ustvarjanje novih delovnih mest.

Na Primorskem je po dolgih letih zastoja prišlo pri slovenskih bančnih zavodih do pravega razmaha. Hranilnice so se okrepile, goriška Kmečka banka je dobila dovoljenje za

poslovanje v celi deželi. Tržaška kreditna banka, ki je šele po letu sedemdeset dosegla dovoljenje za izvozno-uvozno poslovanje, je sedaj dobila pooblastilo poslovanja za Furlanijo kot za sosednjo Benečijo; pred časom pa je odprla tudi prvo izpostavo v industrijski coni v Trstu.

Na Koroškem se je izredno okrepila Zveza slovenskih združenj. Vključuje 15 posojilnic po južnem Koroškem in se je krepko vključila v izvozno-uvozne posle s Slovenijo oz. z Jugoslavijo. Nesluten razmah pa je dosegla njena turistična agencija Cartrans. Včlanjene pa ima tudi še gospodarske zadrage.

Vsi ti podatki pričajo, da tudi za koroškoslovensko gospodarstvo ne zadostuje več le mreža hranilnic-posojilnic, povezanih v zvezo, temveč da je treba pripraviti vse potrebno za ustanovitev slovenske poslovne banke s široko kreditno in izvozno-uvozno dejavnostjo.

Pričakovati je, da bodo nekateri nacionalistični krogi temu resno nasprotovali, češ da bi takšen bančni zavod motil

zavoda

posle drugih bank v deželi. Dejansko pa gre ravno za nasprotje temu, saj bi nova slovenska banka v Celovcu krepko razširila finančne in trgovske posle v koroškem središču, ker bi odprla povsem nove povezave, zlasti z jugovzhodom, t. j. s Slovenijo in Jugoslavijo, kakor tudi z evropskim Vzhodom. — Primer takega središča je npr. mesto Verona, ki je pritegnilo nase trgovski in finančni promet med severnimi deželami in Italijo.

Podobno vlogo bi lahko imel Celovec, ki leži prav na prometni smeri iz srednje Evrope oz. Nemčije na Balkan in dalje na bližnji vzhod, pa tudi Trst oz. Gorica na poti iz Italije na evropski Vzhod. Možnost, da bi ta središča osvojila takšno vlogo, pa še vedno ovira pomanjkanje ustreznih cestnih in železniških zvez, kar pa bo v doglednem času odstranjeno. Po drugi strani pa tudi pomanjkanje primernih špedicijskih in bančnih ustanov, ki skrbijo za nemoten potek poslov, jih pa ni mogoče razviti oz. ustanoviti čez noč. Upravni postopki pri ustanavljanju tečejo počasi, treba si je zagotoviti primerne kadre, ljudi z izkušnjami v trgovskem in bančnem poslovanju, ustvariti si ime v javnosti itd.

Velika ovira takšnemu razvoju je tudi, mogoče celo v

Pred štirimi leti . . .

Jutri, v soboto, 7. septembra bodo minila natanko štiri leta, ko je na Rutarjevi domačiji v Podjuni nepričakovano umrl profesor dr. Werner Berg. Častni občan občin Pliberk in Slovenj Gradec ter nositelj številnih odlikovanj je prišel na južno Koroško iz Nemčije v času svetovne krize ter tu postal pozoren na slovenski narod. Veliko del njegovih slik danes razkazuje v galeriji Berg v Pliberku. Obisk galerije, ki je dnevno odprta od 16. do 18. ure, ponovno toplo priporočamo!

prvi vrsti, krajevniška miselnost, ki na slovenski strani postaja nekakšno manjšinsko mišljenje. V duhu le-tega pomeni vsakršno načrtovanje večjih podvigov nestvarno gledanje. V resnici pa gre za nekaj povsem drugega, za izmikanje miselnemu naporu in ostajanju pri starem, pri čemer vse tako gladko teče po ustaljenih tirih, vse je pregledno, jasno in razen vsakdanjih brez večjih problemov.

Takšen ustaljen način gledanja pa pomeni dejansko vedno večje nazadovanje, ker si potem posle privzamejo drugi, ki znajo bolj misliti in načrtovati. Napredovanje zamejstva je na vsak način povezano z večjo miselno odprtostjo; s predrznostjo, bi lahko rekli, da si upamo postavljati sodobne gospodarske cilje, primerne tokovom, ki jih kaže evropski gospodarski razvoj.

Retoromani obhajajo 2000-letnico

Tekom časa se je jezik domačinov in osvajačev pomešal. Nastala je tako imenovana kmečka latinščina, ki so jo pozneje preimenovali v retoromanščino. Ta je še danes razdeljena na tri jezikovne otoke: vzhodna retoromanščina v Furlaniji, centralna v Dolomitih in zahodna v švicarskem kantonu Graubünden.

Po dveh tisočletjih so spori, sovraštva in emocije pozabljeni, skratka — letos obhajajo Retoromani svojo 2000-letnico.

Manjšinska štetja nikoli niso bila in tudi v bodočnosti ne bodo objektivna. Vendar jih je treba omeniti zaradi lažjega spoznavanja problematike te ali one narodne manjšine. 36.000 Graubündnerjev baje danes še obvlada retoromanščino, od teh jo uporablja še 32.000 in kot na Koroškem, se ta manjšina iz dneva v dan manjša.

Vsekakor pa so pogoji za obstoj te narodne manjšine v Švici precej boljši kot pri nas. Ljudsko

1999 let je minulo, odkar je cesar Avgust poslal svoja dva pastorka, Drusa in Tiberija, da bi „osvojila“ alpski prostor. Hotel si je zasigurati prehod rimskih čet ter trgovskih potnikov v provinci Germanijo in Galicijo. To je bil vzrok nastanku nove province Retije, h kateri so spadali današnji Graubünden, Tirolska, Predarlška, Wallis in Furlanija. Rimljani so si podvrgli na tem ozemlju celih 46 plemen. Upor Retoromancev ni vodil do uspeha: tako je bilo tujcem moč ostati 400 let v tej deželi.

Štetje leta 1938 je določilo retoromanščino za četrti deželni jezik (poleg nemščine, francoščine in italijanščine). Kljub temu preti Retoromanom smrt. Problem leži v tem, da ni enotnega jezika, marveč je razdeljen na pet glavnih idiome (narečja).

V dolinah, ki so zaradi topo-

grafske lege komaj povezane, se je razvil jezik separatno. Osamosvojil se je. Glavna veja retoromanščine je sursilvanščina. Uporablja jo 18.000 Retoromanov. Sursilvanščina in sutsilvanščina sta že skoraj izumrli. Na vzhodu se razveji ladinščina v dialekte — puter (zgornji Engadin) in valader

(spodnji Engadin). Deloma se narečja tako razlikujejo, da pride do nesporazumov. Tri leta se pa že kuje na šestem jeziku, tako imenovanem retoromanskem esperantu z imenom „Rumantsch Grischun“. Ta umetni jezik je izumil jezikovni profesor Heinrich Schmid iz Züricha. Sestoji iz elementov vseh idiomov. Mišljen je za uporabo nadregionalnega pismenega jezika na uradih in upravah ter tudi v privatnem gospodarstvu. V nadomestilo temu je bila do sedaj nemščina. Izšlo je že nekaj knjig v novi retoromanščini — mnenja o njej pa so različna.

Vendar bojo vsa prizadevanja ohranitve tega 2000-letnega jezika zaman, če se ta ne bo več uporabljala. Učenje romanščine v otroških vrtcih je zelo dobro, a kaj to pomaga otrokom, če se pogovarjajo doma s starši v švicarski nemščini.

-žigo-

Jan Milan Krkoška: njegove figure so njegovi sovaščani

Že skoraj deset let živi in deluje v Lečnah pri Galiciji eden najbolj znanih in priznanih kiparjev, Slovak Jan Milan Krkoška. Leta 1977 je po dolgem iskanju našel v tej vasici, ki so jo domačini zaupustili zaradi načrtovane hidrocentrale pod Zagorjami, dom in kraj, ki mu je odgovarjal. Žena Božena, diplomirana arhitektka, je naredila načrt za revitalizacijo razpadajočega hleva in skednja in skupno sta iz podrtije napravila dom ter atelje, kjer se takoj počutiš domače.

Rodil se je Jan Milan Krkoška leta 1939 v Turzovki na Slovaškem. V Bratislavi se je šolal in izobraževal. Krkoška si je že doma na Slovaškem pridobil sloves izrednega kiparja. V Avstrijo je prišel 10. 9. 1968, kaj kmalu potem, ko so sovjetske in varšavskopaktovske čete pogazile praško vigred. V Celovec je Krkoška prišel 12. septembra 1968 in odslej je Koroška postala zakoncem Krkoška druga domovina.

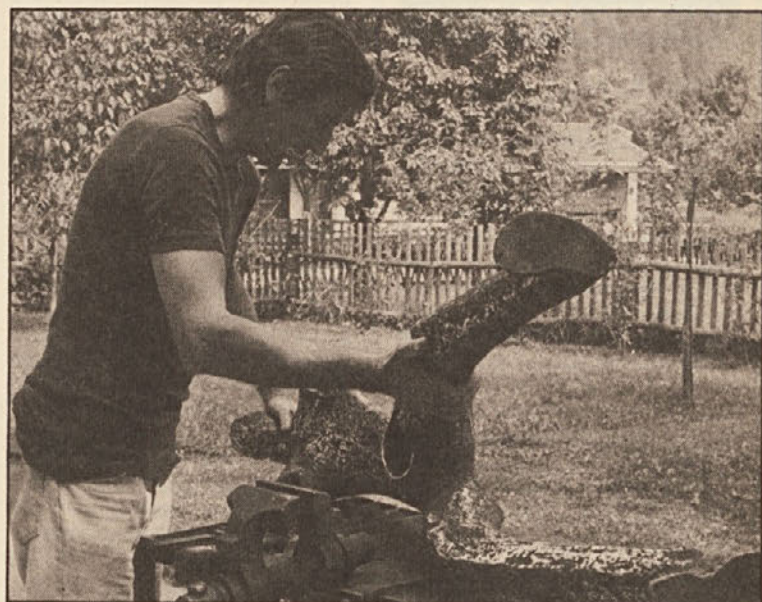
Krkoška je kipar. Njegov način figurativnega izražanja človeške osebe je brez vseh okraskov, omejen na najbolj osnovne in potrebne gibe. To so poenostavljene figure. Temu izražanju so podvrženi tudi portreti, s katerimi se Krkoška precej bavi. Krkoška se je, kot je sam dejal, pregrizal domala skozi vse materialije. Sedaj se posveča obdelovanju železa

oz. železnih in jeklenih zlitin.

Krkoška ljubi dva načina obdelovanja materialijev: vlivanje in varjenje. Nekaj časa je figure pustil vlivati v Veroni, sedaj pa je našel v Celovcu možnost.

Našteti vsa Krkoškina dela je dejansko nemogoče, saj so v zasebni in javni lasti domala po vsej Evropi. Naj omenim samo pročelje Kolpingovega doma, Kristusov kip v Droplju na Zilji, skulpture v celovškem evropskem parku, kipe za ÖDK itd.

Krkoška je doslej razstavljal med drugim v Barceloni, Bernu, Amsterdamu, Parizu, Vidmu in Wiesbadnu. Od torika, 10. septembra pa do 19. septembra razstavlja Jan Milan Krkoška skupno s svojim prijateljem, Janom Mrazom, slovaškim slikarjem, ki živi v

Jan Milan Krkoška pri svojem delu.

München, v tinski galeriji. Otvoritev razstave bo v torek, 10. septembra, ob 19. uri.

Vasici Lečne, obsojeni bolj

ali manj na hiranje, je Jan Milan Krkoška vrnil vsaj del samozavesti in ji vdahnil kanček življenja in človeške topline.

Avstrijska literatura in nacizem

V dunajski založbi Böhlau sta izdala celovška germanista Klaus Amann in Albert Berger knjigo o „Avstrijski literaturi tridesetih let“ („Österreichische Literatur der dreißiger Jahre“). Pričujoča knjiga je orientirana socialno-zgodovinsko in nudi sistematičen pregled literarne situacije v tridesetih letih pa tja do let po „Anschlußu“, ko se je tudi javno zamrežila z nacizmom.

Poglavja dela osvetljujejo ozadja literarne politike ideološko, bavijo se s problemi založb in univerzitetne germanistike, z aktivitetami pisateljskih združenj in s karakterističnimi pojavi pod nacizmom v avstrijski literaturi. Prvič se osvetljuje to katastrofalno obdobje avstrijske zgodovine iz tega vidika.

Kot avtorji sodelujejo znani avstrijski germanisti, med drugimi Friedbert Aspertsberger

(Celovec), Johann Holzner (Innsbruck), Sigurd Paul Scheichl (Innsbruck), Wendelin Schmidt-Dengler (Dunaj), Johann Strutz (Celovec) in Ulrich Weinzierl (Dunaj).

JF

Klaus Amann/Albert Berger (izdajatelj): Österreichische Literatur der dreißiger Jahre; Böhlau Verlag, Wien 1985; brošura; 372 strani; 296 šilingov.

Ferk in Messner v „Die Brücke“

Pred kratkim je izšla nova, druga letošnja številka revije „Die Brücke“. Pričujoča izdaja se posveča aktualni tematiki štiridesetletnice zmag nad fašizmom in bogatemu kulturnemu življenju na Koroškem.

V našem listu ne bomo interpretirali Wagnerjeve interpretacije koroške zgodovine, temveč se bomo ustavili pri kulturi. Zanimiv in obširen je prikaz starih koroških logarskih pečnic, prav tako tudi prispevek o „Hofmeisterjevih modeliranih žabah“. V tej izdaji revije nam različni avtorji predstavljajo koroške umetnice Ingrid Holzschuh, Barbaro Tolnay in Carolino.

Tokrat je literarni del zelo obširen. Svoje tekste objavljajo Anton Dekan, Janko Ferk, Winfried Gindl, Alois Hotschnig, Reinhard Kacianka, Janko Messner, Heinz Pfandl, Christine Strobl in Alexander Widner.

Janko Ferk objavlja prvič iz svoje zbirke „Urteile. Vor

und nach“ misli, predvsem o koroških Slovencih in umetniškem delu. Janko Messner pa se predstavlja z ljubezenskimi pesmimi iz Nikaragve („Liebesgedichte, auch aus Nicaragua“). Messnerjevo liriko sta prevedla v nemščino Erik Adam in Werner Hörtner. Prvič objavlja v „Die Brücke“ Heinz Pfandl, asistent na graški slavistiki, in sicer prozo „Kärntner Etüde“ o izpodrivanju drugega deželnega jezika.

Janko Ferk je v reviji recenziral tudi Lipuševo novo knjigo „Jalov pelin“, naš dunajski rojak Lev Detela pa v svojem „Kulturnem pismu“ poroča o kulturnih novicah Trsta in okolice.

PRIREDITVE

● Šmarjeta v R.

POGOVORI '85

Kraj: v Šmarjeti v Rožu

Tema: POGLEJMO SI ČLOVEKA?

Petek, 6. septembra — ob 18. uri: SREČANJE; ob 20. uri: I. ČLOVEK — TELO IN DUŠA! (Maks Domej — pogovor in delovni krožek)

Sobota, 7. septembra — ob 9. uri: II. WIE GEHTS DIR? (Pepe Jernej); ob 15. uri: III. BITI VEREN — MODERNO? (Albert Smrečnik); ob 20. uri: splošna diskusija ob okrogli mizi

Nedelja, 8. septembra — Priprava in praznovanje bogoslužja!

Prisrčno povabljen/a! (Predvsem tisti, katere zanima, posebno pa študirajoča mladina in visokošolci!)

Samo prehrambeni stroški! (Spalna vreča ali dve rjuhi sta zaželeni!)

Javi se prosim od 4. 9. pri Petru (Tinje) tel.: 0 42 39 26 42 ali Doricii (KM) tel.: 0 42 22 / 51 10 55

Borovlje, Pliberk, Št. Jakob, Dobrla vas, Železna Kapla

Borovlje

Pomožni škof Vekoslav Grmič in prof. Jože Rajhman bosta predavala na temo

„VLOGA VERE IN CERKVE V ZGODOVINI IN SEDANJOSTI SLOVENSKEGA NARODA

Prireditelj: SPD Borovlje in SPZ

Čas: torek, 17. septembra 1985, ob 20. uri

Kraj: farna dvorana v Borovljah

Pliberk

Prireditelj: MePZ „Podjuna“, KPD Žvabek, MoPZ „Kralj Matjaž“, SPD „Edlnost“ in SPZ

Čas: sreda, 18. septembra 1985, ob 20. uri

Kraj: v prostorih posojilnice Pliberk

Št. Jakob

Prireditelj: SPD „Rož“ in SPZ

Čas: četrtek, 19. septembra 1985, ob 20. uri

Kraj: v društvenih prostorih nad Posojilnico

Dobrla vas

Prireditelj: SPZ

Čas: petek, 20. septembra 1985, ob 20. uri

Kraj: Kulturni dom v Dobrli vasi

Železna Kapla

Prireditelj: SPD „Zarja“ in SPZ

Čas: sobota, 21. septembra 1985, ob 20. uri

Kraj: farna dvorana

„GLOBAŠKI PUBEI“
vabijo na / laden ein zum

GLOBAŠKO ŽEGNANJE

GLOBASNITZER KIRCHTAG

v soboto **7. 9. 85** ob 20 h kraj **ŠOŠTAR**
am Samstag

PLES - Ans. Slovenija - TANZ

ob 23 h kraj **Fried. Kerschbaumer**

v nedeljo **8. 9. 85** po predglednem srečanju post. karne kro
am Sonntag

KONCERT ob 20 h NASTOPIJO GLOBASNER

am Abend **STEKL**

● Obirsko

KEGLJANJE ZA 100 kg TELETA

Prireditelj: Alpski klub „Obir“ na Obirskem

Čas: v petek, 6. septembra 1985, od 14. do 20. ure; v petek, 13. septembra 1985, od 14. do 20. ure; v soboto, 14. septembra 1985, od 9. do 20. ure; v nedeljo, 15. septembra 1985, od 9. do 20. ure

Kraj: na kegljišču pri Jerebu na Obirskem

● Gorje / Zahomec

GORJANSKO ŽEGNANJE

Čas: v nedeljo, 15. septembra 1985, ob 10. uri v Gorjah sv. maša

ob 14. uri v Zahomcu
ZILJSKO ŠTEHVANJE

● Obirsko

3. POLETNA NOČ

Prireditelj: Alpski klub „Obir“ na Obirskem

Čas: sobota, 7. 9. 1985, ob 20.30 uri

Kraj: pri Trklu v Selah

Za ples in dobro zabavo bo poskrbel „KRAIGERSEE TRIO“

**Prodaj BMW 1802
Touring (10.000 šililingov). Javite se po telefonu**

0 42 22 / 56 5 15 / 33 od 7.30 — 16. ure (Albert Boštjančič).

● Dom v Tinjah

Čas: v petek, 13. septembra 1985, ob 19.30 uri

JULIUS KUGY — PISATELJ IN ALPINIST

Življenje Juliusa Kugyja je osrednja tema televizijskega filma v treh delih, ki sta ga skupaj izdelali ORF in TV-Ljubljana. O vsebini tega filma bodo govorili:

znani igralce Manfred LUKAS-LUDERER; avtor knjige: Željko KOZINC, Ljubljana in za režijo: Marjan CIGLIČ, Ljubljana

Soprireditelj: Österr. Alpenverein — Sektionverband Kärnten; Slovensko planinsko društvo; Förderungsstelle des Bundes für EB in Kärnten

Od ponedeljka, 16. septembra 1985, ob 18. uri, do nedelje, 22. septembra 1985, ob 9. uri

INFORMATIVNI TEDEN:
„JUŽNA KOROŠKA: Dve kulturi — dva jezika“

Predavatelj: Ravn. dr. Reginald VOSPERNIK, rektor Jože KOPEINIG

Vodstvo: Inger-Johane BILDE, Danska in Miha VRBINC

IZOBRAŽEVALNO POTOVANJE SODALITETE NA PRIMORSKO

Čas: četrtek, 19. sept. 1985
Sveta gora, Gorica, Mirenski grad in Vipava
Srečanje s koprskima škofoma in tamkajšnjimi duhovniki

GALERIJA TINJE

Razstava del BRANKA ČUŠINA „AKVARELI IN RISBE“

ŠE SO MOŽNE PRIJAVE!

STROKOVNA, KMETIJSKO GOSPODARSKA ŠOLA V ŠT. RUPERTU — VELIKOVEC, sporoča staršem in dekletom, da so še možne prijave za šolsko leto 1985/86 v

STROKOVNO ŠOLO

NAMEN ŠOLE je, učenkam poglobiti splošno izobrazbo in jim posredovati dobro podlago za poznejši uk v različnih poklicih.

VZGOJNI CILJ — pravilno oblikovanje telesnih in duševnih zmožnosti — samovzgoja in vzgoja v družini — poglobitev vere in verskega življenja.

OBVEZNI PREDMETI:

verouk, slovenščina, nemščina, računstvo, umevanje življenja, zdravstvo, petje, telovadba, znanstvo o perilu in oblačilih, gospodinjstvo, hranoslovje, vrtnarstvo, strojepisje, kuhanje, šivanje, ročnosti, ročno delo.

Ta šola velja tudi za 9. šolsko leto (POLITEHNIČNI LETNIK). Poučuje se v obeh deželnih jezikih.

POGOJ ZA SPREJEM je dovršena 8. šolska stopnja in vsaj delno znanje slovenskega jezika. V primeru, da učenka 8. šolske stopnje ni dovršila, je v šolo lahko sprejeta s sprejemnim izpitom.

Prijave so možne: po telefonu 0 42 32 / 38 96 pismene ali osebne.

Nadaljnje informacije dobite pri vodstvu šole, 9100 Völkermarkt, Klosterstraße 2.

● Bistrica na Zilji

RAZSTAVA: „ARHITEKTURA V KANALSKI DOLINI“

Prireditelj: SPD „ZILA“ v Bistrici na Zilji

Čas: Razstava bo odprta do 16. septembra od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 13. do 19. ure

Kraj: kulturna dvorana na Ziljski Bistrici

● Borovlje

DRUŠTVENI IZLET v Stično in na Krvavlji bal v Bohinju

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“

Čas: v nedeljo, 15. 9. 1985

Odhod: ob 7. uri pri avtobusni postaji v Borovljah.

Prijave so možne do 6. septembra pri predsedniku Melhiorju Verdolu, telefonska številka 0 42 27 / 21 3 92

Prispevek k praznovanju

Za letošnjo 1100 obletnico Metodove smrti pripravlja Inštitut za Slovensko narodopisje v Ljubljani droben prispevek o vprašanju sv. Cirila in Metoda na slovenskih tleh. Da bi pa zajeli celotno slovensko ozemlje, se obrača tudi na koroške Slovence z vprašanjem, ali poznamo kakšno zgodbo o teh dveh bratih.

Kar koli veste, tudi če je malenkost, vas vlijudno prosimo, sporočite na pisarno Krščanske kulturne zveze, 9020 Celovec (Viktringer Ring 26, 0 42 22 / 51 25 28 - 23), da bomo s skupnimi močmi odkrili pot, kod po slovenski zemlji sta hodila sveta brata Ciril in Metod — četudi le v domišljiji naših prednikov.

Vsem, ki se boste prijazno in požrtvovalno odzvali naši prošnji, prisrčna zahvala.

Trappitsch & Co v nedeljo v Šmihelu

Počasi tudi Šmihelčani zbirajo točke, ki postajajo vedno bolj življenjsko važne. V Velikovcu bi Šmihelčani gotovo ne dobili lepotne nagrade za igro, toda točka je točka. To kolo pride moštvo trenerja Trappitscha iz Rude v Šmihel — to je gotovo derbi za trenerja Macka, ki je treniral že sosedno moštvo iz Grebinja. **Trener Rudi Mack: Tekmo moramo dobiti!**

Velikovec — ASKÖ Šmihel 0:0

Šmihel: Mochar 4, Andrej 4, Šuler 5, Lopynski 3, Motschnig 4, Wriesnig 5, Krausler 5, Pajenk 3, Hutter 5, H. Berchtold 3, Buchwald 3; Velikovec, 200 gledalcev
Sodnik: Kienzel (nesiguren)

Šmihelski napadalci so dali v štirih tekmah le en (!) zadetek, kar je nedvomno izredno slab izkupiček.

Nedeljo v Sele

Dobrla vas — ATUS Borovlje 0:1 (0:0)

Dobrla vas: Lesjak 4, A. Sadjak 4, Golautschnig 4, Wernitznig 3, K. Kolleritsch 5, W. Kolleritsch 3, M. Sadjak 5, Prosen 3, Roscher 3, Pernak 3, Mišič 3; Dobrla vas, 120 gledalcev
Sodnik: Wukisewitsch (dober)
Strelec: Nowak (55.)

Presenetljiv poraz Dobrolčanov, ki so zopet enkrat v napadu popolnoma odpovedali. V nedeljo čakajo Selani, trener Lesjak pa pričakuje na vsak način zmago.

Bilčovs že četrti

Volovica (Wölfnitz) — Bilčovs 1:3 (0:1)

Bilčovs: Petschar 3, Glantschnig 3, Malerhofer 3, Ogris 4, Kuess 4, Zablatnik 4 (Quantschnig 0), Spendler 4, Hafner 3, Hobel 4, Partl 4 (85. Krainer 0), Stojlikovski 4; Volovica, 200 gledalcev
Sodnik: Janesch (izredno slab, sodil v prid domačinov)
Streli: Dreier (60.) oz. Hobel (25. in 80.) in Partl (62.)

Bilčovščani so rabili nekaj tekem, da so se uigrali. V soboto so slavili že drugo zmago in so na četrtem mestu. Naslednjo nedeljo igra Bilčovs doma proti Metnitztalju (16.45). Mladinci Bilčovsa, ki so združeni z Bistrico so zmagali proti Škofičam 3:0.

Slabe priprave se maščujejo

Globasnica — Železna Kapla 0:2 (0:2)

Globasnica: Žmauc 3, Elbe 2, Gallo 2, Dlopst 3, Schatz 3, Povoden 3, Vauče 2 (Konetschnig 2), Wölbl 2, Kowatsch 3, Thonhofer 2; Globasnica, 200 gledalcev
Sodnik: Kraxner (poprečen)
Streli: Krische (30.) in Sporn (35.)

Ker se Globasnica pred prvenstvom ni začela pravočasno pripravljati, je začela zdaj pešati. Igralci niso v formi, sploh pa Wölbl, ki tako slabo že leta ni igral.

ček. Edini pravi napadalec „Mime“ Buchwald še ni v formi, Krištof pa očitno še vedno ne more, ali pa tudi noče. Trener Mack seveda ne more biti preveč zadovoljen, trenutno enostavno tudi nima nobene alternative. Upa pa, da se bo napadalcem doma proti Rudi končno le „odprlo“, ali se bo res uresničila želja trenerja, pa bomo videli v nedeljo.

Podliga:

1. ATUS Borovlje	4 3 1 0	7:1 7
2. Weitensfeld	4 2 2 0	10:2 6
3. Št. Andraž	4 2 2 0	5:2 6
4. Wolfsberg	4 2 1 1	12:3 5
5. SK Treibach	4 2 1 1	10:4 5
6. Št. Leonhard	4 1 3 0	8:5 5
7. ASV	4 1 2 1	5:5 4
8. KAC	4 0 4 0	4:4 4
9. Ruda „Wutte“	4 1 2 1	7:12 4
10. Velikovec	4 1 1 2	5:8 3
11. Vrba	4 0 2 2	5:9 2
12. Dobrla vas	4 1 0 3	3:8 2
13. ASKÖ Šmihel	4 0 2 2	1:6 2
14. DSG Obir Sele	4 0 1 3	1:14 1

Termin:

Nedelja, 8. 9. 1985
Sele I — Dobrla vas I
(17.00)
Šmihel I — Ruda I
(17.30)

Selani pred tekmo proti Dobrli vasi:

Doma nas nihče ne bo premagal

ATSV Wolfsberg — DSG Obir Sele 7:0 (3:0)

DSG Sele: S. Užnik, Jakopič, K. Hribernik, Ogris, J. Čertov (55. K. Pristovnik), J. Pristovnik, Dovjak, Olip, Travnik (46. A. Čertov), Oraže, N. Hribernik;
Wolfsberg, 250 gledalcev

POBO-BANK vaš partner

Sodnik: Smoliner (pri stanju 1:0 ni prisodil Selanom enajstmetrovke in je s tem mogoče odločil tekmo) Streli: D. Weisegger (10.), Huber (38. in 65.), H. Weisegger (85.), Jelenko (87.) in Kurti Hribernik (80. avtogol)

V nedeljo igrajo Selani doma proti Dobrli vasi, na tekmo v Wolfsbergu pa se raje sploh ne spominjajo več. Razumljivo — 0:7 in katastrofalna igra. Upamo, da je bil to samo edinstven spodrseljaj, ki je bil selskim nogometašem šola. Trener Dobrolčanov Martin Lesjak si pričakuje v nedeljo zmago svojega moštva, Selani se pa prav gotovo ne bodo dali na domačih tleh kar tako premagati. „Prodali se bomo tako drago, kot bo le možno“, je bilo slišati iz Sel. Kdor pozna Selane, jim gotovo lahko verjame.

Jože Čertov (levo) se je poškodoval in je že v 35. minuti zapustil igrišče.

Jože Fera (levo) in Janči Hribernik (desno) sta pred kratkim napravila v Lindabrunnu izpit za nogometnega trenerja z licenco. Trener državne reprezentance prof. Branko Eisner in njegov asistent Schmied, ki sta bila v izpitni komisiji, sta bila od bivših igralcev SAK zelo navdušena. Hribar je v zadnjih letih že treniral najmlajše pri celovški Avstriji, Jože Fera pa je postal v Selah že prvak 2. in 1. razreda in je v Klopincu letos na najboljši poti, da ponovno osvoji prvo mesto v 1. razredu. Obema trenerjema iskreno čestitamo in jima želimo na nadaljni trenerski poti veliko uspehov.

Kupite, kupite, pri nas dobite vse, samo tega ne, kar potrebujete.

Dejansko dobiš pri nas v Avstriji v vsaki trgovini vse. Trgovci imajo bogato izbiro in na željo tudi v najkrajšem času poskrbijo blago, ki ga slučajno nimajo na zalogi. To je pač tako v prostem gospodarstvu, kjer snubijo trgovci vsakega kupca. Očitno to v eni naših športnih trgovin v Pliberku ni tako. „Nogometne čevlje imajo v številkah 36 in 45... številka 42 pa dobijo zopet naslednje leto...“ Čisto tako ekstremno še ni, znatno oddaljena ta trgovina od tega pa ni več. Kdo je kriv, nihče ne ve. Prodajalci baje niso, vodstvo seveda tudi ne. Mogoče kupci, ki v najbližji trgovini dobijo zaželjeno blago.

SAK v dresih Našega tednika v ligi neporažen

Jovičević poškodovan — 1:1

- Obervellach že 45 tekem brez poraza
- SAK v koroški ligi še nepremagan
- Že v 2. minuti je izpadel režiser Jovičević — manjkal je tudi Polanšek
- Marijan Velik in Albin Rauscher tokrat junaka tekme
- Kje se je zopet skril Manfred Luschnig?

Poroča Silvo Kumer

SAK — Obervellach 1:1 (0:1)

SAK: Rauscher 5, Stern 4, Sadjak 4, Kreutz 4, Jovičević 0 (2. min. Lam-pichler 4), Prešeren 3, Velik 4, Pichorner 4, Ratajec 2, Gregorič 2, Ramšak 4;

Igrišče ASV, 600 gledalcev
Sodnik: Koinig (poprečen)
Strelci: Marijan Velik (70. prosti strel) oz. Jeller (40.)
Rumeni karton: Ivan Ramšak, Lam-pichler

Že v drugi minuti je izpadel režiser Mladen Jovičević zaradi poškodbe mišice. Kot znano, tudi Polanšek ni mogel nastopiti in zdaj je manjkala igri SAK centralna oseba. Ramšak je sprva skušal prevzeti vlogo režiserja, toda moral je delati preveč v obrambi, tako da mu to tudi ni uspelo. Potemtakem je ostal le še Marijan Velik, ki bi bil zmožen — toda očitno se ni prav upal. Igral pa je kljub temu zopet zelo solidno in je štel med najboljše. Gostje iz Obervellacha so se izkazali kot izredno borbeno in taktično dobro

Zlatko Ratajec (na žogi) je v zadnjih tekmah nastopil poškodovan. „Turbo Zlatko“ je igral zato tudi znatno slabši in bil bolj počasen kot v prvih tekmah za SAK. Desno v dresu NT strelec zlatega gola Marijan Velik.

pripravljeno moštvo. Kmalu so odkrili slabosti SAK in dali igri svoj pečat. Še pred polčasom pa so dali po lahki terenski premoči prvi zadetek. V drugem polčasu so igrali gostje, pri katerih so odlično igrali Kizee, Pacher in Jeller, še hitreje in SAK se je imel vratarju Rauscherju zahvaliti, da ni dobil zadetka. Da pa SAK tudi v tretji tekmi ni ostal brez točk, je poskrbel zopet enkrat Marijan Velik. S čudovitim prostim strelom je premagal vratarja Sillejga in s tem zagotovil svojemu moštvu tretji remi v koroški ligi.

Manfreda Luschniga tudi tokrat ni bilo videti na igrišču: odličnega nogometaša, ki se že dolgo ni javil pri SAK-u, so baje videli zadnjič nekje na pliberškem jormaku.

Mnenja po tekmi:

Tom Rogaunig, navijač z Radiš: Čeprav nismo zmagali, sem točke zelo vesel. Obervellach je bil izredno močen in bi tekmo lahko dobil. SAK se je dobro boril, ni pa mogel nadomestiti Jovičevića in Polanška.

Mario Pichorner: Ker že nisem mogel dati gola, sem vsaj enega rešil. Obervellach je bil močnejši kot smo pričakovali, potemtakem smo bili s točko zadovoljni.

SVG Pliberk — Mostič (Brückl) 0:0

Pliberk: Eberwein 5, Riedl 3 (75. Matschek 0), Djurovič 4, Slanitsch 4, Liesnig 3, Pawluch 3, F. Golautschnig 3, Vugrinec 4, Hober 0 (20. Skoff 3), G. Golautschnig 4, Schatz 3; Pliberk, 600 gledalcev
Sodnik: Latzin (vrsto nepravilnih odločb — ni prisodil Pliberku jasne enajstmetrovke)

Po dveh zmagah so Pliberčani doma oddali prvo točko. Sicer je bil Pliberk zmagi zelo blizu, kljub temu pa so bili gostje v protinapadih zelo nevarni.

SAK 23 — Obervellach 23 0:0

Tudi moštvo pod 23 je še brez poraza.

Tekme SAK

V soboto, 7. 9. 1985
ob 17. uri
SCA Št. Vid I — SAK I
ob 15. uri
SCA Št. Vid 23 — SAK 23
v Št. Vidu!

SAK ml. — Velikovec ml.
ob 14. uri
na Košatovem igrišču!

V nedeljo, 8. 9. 1985
ob 10.30 uri
Dobrla vas pion. — SAK pion.
ob 10.45 uri
Hodiše šol. — SAK šol.

Koroška liga

1. SVG Pliberk	3 2 1 0	9:3	5
2. Obervellach	3 2 1 0	6:2	5
3. Trg (Feldkirchen)	3 2 0 1	11:6	4
4. TSU Matrei	3 2 0 1	7:4	4
5. Šmohor	3 1 2 0	3:1	4
6. Mostič (Brückl)	3 1 2 0	2:1	4
7. Breže (Friesach)	3 1 1 1	3:1	3
8. SAK	3 0 3 0	3:3	3
9. WAC/Hypo	3 1 1 1	2:3	3
10. PSV/ASK	3 0 2 1	1:4	2
11. Magdalen	3 1 0 2	6:10	2
12. Irschen	3 0 2 1	3:8	2
13. Rapid Lienz	3 0 1 2	2:5	1
14. SCA Št. Vid	3 0 0 3	1:8	0

Rezultati 3. kola:

SAK — Obervellach	1:1 (0:1)
SCA Št. Vid — TSU Matrei	1:3 (1:1)
Breže — Šmohor	0:0
SVG Pliberk — Mostič	0:0
PSV/ASK — Magdalen	1:4 (0:1)
Rapid Lienz — WAC/Hypo	0:1 (0:0)
Trg — Irschen	7:2 (3:0)

Naslednje kolo:

4. Kolo (7./8. 9.)
SCA Št. Vid — SAK, Matrei — Irschen, WAC — Trg, Magdalen — Rapid Lienz, Mostič — PSV/ASK, Šmohor — Pliberk, Obervellach — Breže

Ste že našli inserat POBO v Našem tedniku?

Günther Golautschnig na žogi. To ni stara slika, ampak pliberško igrišče, ki se dejansko kadikot pušča. Že jeseni bodo začeli z obnavljanjem.